

KS. JACEK URBAN

WSTĘP

PROMIENIOWANIE ŚWIĘTOŚCI

W roku bieżącym przypada 30. rocznica pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II. Była to pierwsza pielgrzymka papieska do Polski w historii. Ojciec Święty jeszcze jako metropolita krakowski przygotowywał uroczystość 900-lecia śmierci św. Stanisława. Na uroczystości zaprosił papieża Pawła VI, a po jego śmierci papieża Jana Pawła I. Po niespodziewanej śmierci Jana Pawła I ostatecznie to jemu przypadło w udziale przewodniczyć tej uroczystości. Całą pielgrzymkę na każdym jej etapie Jan Paweł II określał jako pielgrzymkę „do grobu św. Stanisława”. Kulminacją była uroczystość na krakowskich Błoniach. Św. Stanisław to pierwszy święty z rodu Polaków. Darem Jana Pawła II dla Kościoła w Polsce była decyzja o wpisaniu obowiązkowego wspomnienia św. Stanisława do kalendarza Kościoła powszechnego. Drugim darem papieża było zatwierdzenie formularza mszy św. i tekstu brewiarzowego o Królowej Jadwidze. Fakt, że papież Jan Paweł II na zakończenie Synodu Archidiecezjalnego w katedrze na Wawelu odprawił mszę św. o Królowej Jadwidze na podstawie tego formularza, został uznany za beatyfikację Królowej Jadwigi.

Ze sporządzanych zestawień wynika, że Jan Paweł II podczas każdej pielgrzymki do Ojczyzny, poza pierwszą, dokonywał beatyfikacji. Tymczasem pierwsza pielgrzymka także miała swoją beatyfikację i to niezwykłą, bo niezapowiedzianą. Jeśli odprawienie papieskiej mszy św. o Królowej Jadwidze oznaczało jej beatyfikację, to należy przesunąć praktykę beatyfikacji poza Rzymem o całe dwa lata. Dotąd przyjmuje się, że Jan Paweł II dokonał pierwszej beatyfikacji poza Rzymem w Manili.

Troska o nowych świętych i błogosławionych w życiu i działalności kard. Karola Wojtyły była wielka. Troszczył się o procesy polskich kandydatów na ołtarze. W poważnym stopniu przyczynił się do beatyfikacji o. Maksymiliana Kolbego w 1971 r. Po raz pierwszy beatyfikacji przewodniczył papież – Paweł VI. Kardynał Wojtyła zabiegał o zatwierdzenie kultu Królowej Jadwigi, o proces o. Rafała Kalinowskiego i Brata Alberta. Nie tylko kandydaci na ołtarze z Archidiecezji Krakowskiej byli przedmiotem jego troski. O modlitwę i błogosławieństwo zwracali się do niego także różni ludzie i różne wspólnoty. Dla ilustracji jeden tylko przykład.

W liście do matki generalnej Sióstr Misjonarek Św. Rodziny z 12 grudnia 1973 r. napisał: „Bardzo dziękuję Matce za przesłane mi materiały dotyczące życia, działalności oraz zasług dla Kościoła św. i naszej Ojczyzny Matki Bolesławy Lament, założycielki Zgromadzenia Sióstr Misjonarek św. Rodziny. Bliższy wgląd w te materiały uświadomił mi faktyczne wyróżnienie Matki Bolesławy przez Boga. Dostrzegam je w głębokim zrozumieniu przez matkę Bolesławę słów Chrystusa «aby byli jedno» i tak żywym przeniknięciu ich treścią całej osoby, że uznała je za skierowane w sposób szczególny do siebie. Pojęła te słowa Ewangelii jako wezwanie Chrystusowe, któremu swoje życie poświęcić powinna. Ofiarne posłuszeństwo temu wezwaniu czyni Matkę Bolesławę apostołką tego pragnienia Chrystusowego. A przy tym życie, apostołstwo Matki Bolesławy tak przedziwnie harmonizuje z epoką naszych dziejów, która wydała Brata Chmielowskiego, Edmunda Bojanowskiego, Matkę Truszkowską, Siedliską, Borzęckie i inne. Matka Bolesława powiększyła ten zastęp dusz łaską Bożą szczególnie wyróżnionych, uwrażliwionych na znaki czasu i duchowe potrzeby Bożego ludu. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom formuje żywotny zastęp dusz ofiarnych, pomocnych Kościołowi w jego duszpasterstwie ekumenicznym. Wyróżniona przez Boga błogosławionymi owocami swej pracy apostołskiej zasługuje na wyróżnienie w umysłach i sercach nie tylko Sióstr Zgromadzenia, które założyła, ale także wśród wiernych, a może kiedyś i przez władzę najwyższą całego Kościoła św. Spod powierzchni bowiem jej prac, dzieł apostołskich przemawia osobowość Matki Bolesławy wyrazista, pociągająca, Boża. Jest zawsze ofiarnie oddana Bogu i ze względu na Niego ludziom; swym bogactwem duchowym zdolna uposażać innych i wytyczać im równie wyrazisty kierunek ku Chrystusowi i pracy nad spełnieniem jednego z najgorętszych pragnień Jego najświętszego Serca: «aby byli jedno, jak Ty Ojczy i ja jedno jesteśmy».

Ufam, że Wasze modlitwy i starania o to wyróżnienie Matki Założycielki, choć będą długie i mozolne, spotkają się jednak z tym błogosławieństwem Bożym, jakie Matce Bolesławie i Zgromadzeniu nieustannie towarzyszyły. Co i ja pragnę poprzeć moimi modlitwami oraz błogosławieństwem w przeświadczeniu o słuszności tej Bożej sprawy”.

Temat świętości wielokrotnie podejmował jako papież. Pontyfikat Jana Pawła II przeszedł do historii jako pontyfikat wielu nowych świętych i błogosławionych. Wśród nich wielkie zainteresowanie wzbudziły kanonizacje O. Pio, Edyty Stein, beatyfikacje Matki Teresy z Kalkuty czy Jana XXIII. Do nich należą także kanonizacje polskich świętych, przede wszystkim o. Maksymiliana Kolbego i s. Faustyny Kowalskiej.

Papież Jan Paweł II osobiście przewodniczył wszystkim beatyfikacjom i kanonizacjom. Co więcej, Jan Paweł II zaczął zaprowadzać zwyczaj beatyfikacji i ka-

nonizacji nie tylko w Rzymie, ale właśnie poza Wiecznym Miastem, w ojczyznach wynoszonych na ołtarze świętych.

W okresie pontyfikatu papieża Jana Pawła II doszło do kanonizacji kilkunastu Polaków. Do kilkunastu świętych kanonizowanych w ciągu minionego tysiąclecia, do których należą: św. Wojciech (999), Pięciu Braci i św. Bruno Bonifacy, św. Andrzej Świerad i Benedykt (1083), św. Stanisław biskup (1253), św. Jadwiga Śląska (1267), św. Jacek Odrowąż (1594), św. Kazimierz królewicz (1602), św. Stanisław Kostka (1726), św. Jan Kanty (1767), św. Jozafat Kuncewicz (1867) i kanonizowany w 1938 r. św. Andrzej Bobola), w okresie pontyfikatu Jana Pawła II zostało dopisanych kolejnych kilkanaście nazwisk. Jan Paweł II podwoił liczbę polskich świętych. I tak kanonizowani zostali przez niego: św. Maksymilian Kolbe (1982), św. Brat Albert Chmielowski (1989), św. Rafał Kalinowski (1991), św. Jan Sarkander (1995), św. Melchior Grodziecki (1995), św. Jadwiga Królowa (1997), św. Jan z Dukli (1997), św. Kinga (1999), św. Faustyna Kowalska (2000), św. Urszula Ledóchowska (2003) i św. Józef Sebastian Pelczar (2003). Trzy pierwsze kanonizacje odbyły się w Rzymie, dwie kolejne w Koszycach i Ołomuńcu. Kanonizacja Królowej Jadwigi w Krakowie, św. Jana z Dukli w Krośnie, a św. Kingi w Starym Sączu. Pozostałe trzy kanonizacje odbyły się w Rzymie. Kanonizacja św. Faustyny stanowiła dominantę Roku Jubileuszowego 2000 w Rzymie, a kanonizacja św. Królowej Jadwigi była pierwszą kanonizacją na polskiej ziemi. Pośród 11 kanonizowanych są 4 kobiety i 7 mężczyzn. Jest wśród nich 1 biskup, 1 ksiądz diecezjalny, 5 zakonników, 3 zakonnice i 1 osoba świecka – Królowa Jadwiga. Jan Paweł II kanonizował 3 osoby należące do średniowiecza (Jadwiga, Kinga, Jan z Dukli), 2 z czasów nowożytnych (Melchior Grodziecki i Jan Sarkander) i 6 z czasów najnowszych (Brat Albert, Rafał Kalinowski, Maksymilian Kolbe, Faustyna Kowalska, Urszula Ledóchowska i Józef S. Pelczar).

Wśród 11 nowych świętych Jan Paweł II kanonizował pięć osób, które już wcześniej dostały chwały ołtarzy jako błogosławione: Kinga (beat. 1690), Jan z Dukli (beat. 1733), Jan Sarkander (beat. 1860), Melchior Grodziecki (beat. 1905) i o. Maksymilian Kolbe, beatyfikowany przez papieża Pawła VI w 1971 r. Pozostałych sześcioro nowych świętych papież Jan Paweł II i beatyfikował, i kanonizował. Kolejno: Jadwigę Królową (1979 i 1997), Urszulę Ledóchowską (1983 i 2003), Rafała Kalinowskiego (1983 i 1991), Adama Chmielowskiego (1983 i 1989), Józefa Sebastiana Pelczara (1991 i 2003) i s. Faustynę Kowalską (1993 i 2000). W jednym tylko przypadku beatyfikacja i kanonizacja odbyła się na Watykanie. To przypadek s. Faustyny Kowalskiej.

O ile liczba kanonizacji odbytych w Rzymie i poza Rzymem jest podobna, o tyle porównanie liczby beatyfikacji i beatyfikowanych w Rzymie i poza Rzymem wypa-

da na korzyść tych ostatnich. W Rzymie odbyło się 8 beatyfikacji. Chwały błogosławionych w Rzymie dostąpili: Jerzy Matulewicz (1987), Honorat Koźmiński (1988), Franciszka Siedliska (1989), następnie w kwietniu 1993 r. wspólnie Stanisław Kazimierzczyk, Faustyna Kowalska i Angela Truszkowska, miesiąc później Kolumba Gabriel, w 1996 r. Wincenty Lewoniuk z 12 towarzyszami i Marcelina Darowska, następnie w roku 2000 s. Stella Mardosewicz z 10 nazaretankami i w 2004 August Czartoryski. W sumie na Watykanie Jan Paweł II beatyfikował 32 Polaków i 1 Litwina od młodości związanego z Polską. W tym samym czasie w Polsce w ramach wizyt papieskich uroczystość celebrowano 12 beatyfikacji oraz 1 we Lwowie. Jan Paweł II poza Watykanem beatyfikował 125 Polaków.

Podczas I pielgrzymki doszło do niezwyklej beatyfikacji Królowej Jadwigi. W trakcie II pielgrzymki w 1983 r. Jan Paweł II najpierw w Poznaniu beatyfikował Urszulę Ledóchowską, a następnie w Krakowie o. Rafała Kalinowskiego i Brata Alberta Chmielowskiego. W trakcie III pielgrzymki w 1987 r. w Tarnowie doszło do beatyfikacji Karoliny Kózkówny, a w Warszawie Michała Kozala. Kolejna, IV pielgrzymka zaowocowała czterema beatyfikacjami: w Rzeszowie Józefa Sebastiana Pelczara, w Białymstoku Bolesławy Lament, w Warszawie Rafała Chylińskiego i w Krakowie Anieli Salawy. Krótka V wizyta była dziękczynieniem za kanonizację Jana Sarkandra. W trakcie VI wizyty w 1997 r. w Zakopanem pod Wielką Krokwią Jan Paweł II ogłosił błogosławionymi Bernardynę Jabłońską i Marię Karłowską. Przedostatnia wizyta w 1999 r. przyniosła najpierw beatyfikację Stefana Wincenego Frelichowskiego w Toruniu, a następnie w Warszawie beatyfikację Edmunda Bojanowskiego, Reginy Protmann i 108 Męczenników II wojny światowej. Ostatnia, VIII pielgrzymka papieska w 2002 r. to beatyfikacja na krakowskich Błoniach Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, Jana Beyzyma, Jana Balickiego i s. Sancji Szymkowiak.

Jeśli nie liczyć szczególnej beatyfikacji Królowej Jadwigi, po 3 beatyfikacje odbyły się w Warszawie i Krakowie, a po jednej w Poznaniu, Tarnowie, Rzeszowie, Białymstoku, Toruniu i Zakopanem. Ponadto odbyła się beatyfikacja we Lwowie.

Spośród 24 osób indywidualnie beatyfikowanych jest 13 mężczyzn i 11 kobiet. Pozostałe 3 beatyfikacje to 108 męczenników II wojny światowej, Wincenty Lewoniuk z 12 towarzyszami i s. Stella Mardosewicz z 10 towarzyszkami. W sumie Jan Paweł II ogłosił 164 nowych błogosławionych Polaków. Wśród nich jest sześć osób, które i beatyfikował, i następnie kanonizował.

Uroczystość beatyfikacji i kanonizacji była okazją do wystąpień papieża Jana Pawła II na temat świętości. Spośród licznych wystąpień zwróćmy uwagę na jedno tylko wystąpienie papieskie, wygłoszone podczas mszy św. kanonizacyjnej bł. Kingi w Starym Sączu:

„Święci żyją świętymi. W pierwszym czytaniu słyszeliśmy proroczą zapowiedź: «Wspaniałe światło promieniować będzie na wszystkie krańce ziemi. Liczne narody przyjdą do ciebie z daleka i mieszkańcy wszystkich krańców ziemi do świętości twego imienia» (Tb 13,13). Te słowa prorocze odnoszą się w pierwszym rzędzie do Jerozolimy – miasta naznaczonego szczególną obecnością Boga w jego świątyni. Wiemy jednak, że od kiedy przez śmierć i zmartwychwstanie «Chrystus (...) wszedł nie do świątyni, zbudowanej rękami ludzkimi, będącej odbiciem prawdziwej świątyni, ale do samego nieba, aby teraz wstawiać się za nami przez oblicze Boga» (Hbr 9,24), to proroctwo spełnia się dla wszystkich tych, którzy postępują za Chrystusem tą samą drogą do Ojca. Odtąd już nie światło jerozolimskiej świątyni, ale blask Chrystusa, który opromienia świadków Jego zmartwychwstania, przyciąga liczne narody i mieszkańców wszystkich krańców ziemi do świętego imienia Bożego.

W przedziwny sposób tego zbawienego promieniowania świętości zaznała w swoim życiu święta Kinga, począwszy od dnia narodzin. Przyszła bowiem na świat w węgierskiej, królewskiej rodzinie Beli IV z dynastii Arpadów. Królewski ten ród z wielką troską pielęgnował życie wiary i wydał wielkich świętych. Z niego pochodził Stefan, główny patron Węgier, i jego syn, św. Emeryk. Szczególnie zaś miejsce pośród świętych z rodziny Arpadów zajmują kobiety: św. Władysława, św. Elżbieta Turyńska, św. Jadwiga Śląska, św. Agnieszka z Pragi i wreszcie siostry Kingi, św. Małgorzata i bł. Jolanta. Czyż nie jest oczywiste, że światło świętości tej rodziny prowadziło Kingę do świętego imienia Bożego? Czy przykład świętych rodziców, rodzeństwa i krewnych mógł pozostać bez śladu w jej duszy?

Ziarno świętości posiadane w sercu Kingi w rodzinnym domu znalazło w Polsce dobrą glebę do rozwoju. Gdy w 1239 r. przybyła w pierw do Wojnicza, a potem do Sandomierza, nawiązała serdeczną więź z matką swego przyszłego męża, Grzymisławą, i jej córką Salomeą”.

Rzeczywiście święci rodzą i wychowują świętych. W grudniu 2009 r. papież Benedykt XVI podpisał dekret o heroiczności cnót papieża Jana Pawła II, w zasadniczy sposób przybliżając dzień jego beatyfikacji i kanonizacji. Beatyfikacja i kanonizacja papieża Jana Pawła II niedługo stanie się faktem¹.

„Święci rodzą i wychowują świętych”. Te słowa to zapewne najlepsze motto i zarazem temat przewodni kolejnego tomu „Folia Historica Cracoviensia”. Tym razem jest to tom tematyczny. Został poświęcony świętym i błogosławionym Polakom wyniesionym na ołtarze przez papieża Jana Pawła II. Biogramy przygotowali w znakomitej większości pracownicy naukowi Wydziału Historii i Dziedzictwa

---

¹ Beatyfikacja Jana Pawła II odbędzie się 1 maja 2011 r.

Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Tom podzielono na dwie części. W pierwszej omówiono świętych w kolejności chronologicznej kanonizacji, tj. od św. o. Maksymiliana Kolbego (kan. 1982) po św. Józefa S. Pelczara (kan. 2003). W drugiej części zamieszczono biografie tych, których Jan Paweł II wyniósł na ołtarze jako błogosławionych, także według chronologii beatyfikacji.

Zanim przystąpimy do lektury żywotów świętych i błogosławionych narodu polskiego wyniesionych na ołtarze przez czcigodnego sługę Bożego, a zapewne wkrótce błogosławionego papieża Jana Pawła II, warto odczytać i zastanowić się nad słowami, które napisał we wprowadzeniu do encykliki „*Evangelium vitae*”:

„Człowiek jest powołany do pełni życia, która przekracza znacznie wymiary jego ziemskiego bytowania, ponieważ polega na uczestnictwie w życiu samego Boga. Wzniosłość tego nadprzyrodzonego powołania ukazuje wielkość i ogromną wartość ludzkiego życia także w jego fazie doczesnej. Życie w czasie jest bowiem podstawowym warunkiem, początkowym etapem i integralną częścią całego i niepodzielnego procesu ludzkiej egzystencji. Proces ten – nieoczekiwanie i bez żadnej zasługi człowieka – zostaje opromieniony obietnicą i odnowiony przez dar życia Bożego, które urzeczywistni się w pełni w wieczności. Równocześnie to nadprzyrodzone powołanie uwydatnia względność ziemskiego życia mężczyzny i kobiety. Nie jest ono jednak rzeczywistością «ostateczną», ale «przedostateczną»; jest więc rzeczywistością świętą, która zostaje nam powierzona, abyśmy jej strzegli z poczuciem odpowiedzialności i doskonalili ją przez miłość i dar z siebie ofiarowany Bogu i braciom”.

I ŚWIĘCI

1. Maksymilian Kolbe, Watykan (10 X 1982)
2. Albert Chmielowski, Watykan (12 XI 1989)
3. Rafał Kalinowski, Watykan (17 XI 1991)
4. Jan Sarkander, Ołomuniec (21 V 1995)
5. Melchior Grodziecki, Koszyce (2 VII 1995)
6. Jadwiga Królowa, Kraków (8 VI 1997)
7. Jan z Dukli, Krosno (10 VI 1997)
8. Kinga, Nowy Sącz (16 VI 1999)
9. Faustyna Kowalska, Watykan (30 IV 2000)
10. Urszula Ledóchowska, Watykan (18 V 2003)
11. Józef S. Pelczar, Watykan (18 V 2003)

II. BŁOGOSŁAWIENI

1. Karolina Kózkówna, Tarnów (10 VI 1987)
2. Michał Kozal, Warszawa (14 VI 1987)
3. Jerzy Matulewicz, Watykan (28 VI 1987)
4. Honorat Koźmiński, Watykan (16 X 1988)
5. Franciszka Siedliska, Watykan (23 IV 1989)
6. Bolesława Lament, Białystok (5 VI 1991)
7. Rafał Chyliński, Warszawa (9 VI 1991)
8. Aniela Salawa, Kraków (13 VIII 1991)
9. Angela Truszkowska, Watykan (18 IV 1993)
10. Stanisław Kazimierczyk, Watykan (18 IV 1993)
11. Kolumba Gabriel, Watykan (16 V 1993)
12. Marcelina Darowska, Watykan (6 X 1996)
13. Unicy Podlascy, Watykan (6 X 1996)
14. Bernardyna Jabłońska, Zakopane (6 VI 1997)
15. Maria Karłowska, Zakopane (6 VI 1997)
16. Wincenty Frelichowski, Toruń (7 VI 1999)
17. Edmund Bojanowski, Warszawa (13 VI 1999)
18. Regina Protmann, Warszawa (13 VI 1999)
19. 108 Męczenników, Warszawa (13 VI 1999)
20. Męczenniczki z Nowogródka, Watykan (5 III 2000)
21. Józef Bilczewski, Lwów (26 VI 2001)
22. Zygmunt Gorazdowski, Lwów (26 VI 2001)
23. Zygmunt Szczęsny Feliński, Kraków (18 VIII 2002)
24. Jan Beyzym, Kraków (18 VIII 2002)
25. Jan Balicki, Kraków (18 VIII 2002)
26. Sancja Szymkowiak, Kraków (18 VIII 2002)
27. August Czartoryski (25 IV 2004)